



**3η Προκήρυξη της Δράσης «Επιστήμη και Κοινωνία»
με τίτλο «Κόμβοι Έρευνας, Καινοτομίας και Διάχυσης»**

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ: ΓΛΩΣΣΕΣ ΓΙΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΑΞΙΕΣ

ΑΚΡΩΝΥΜΙΟ ΕΡΓΟΥ: ΓΛΩΣΑΝΑΞ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΟΥ: 2019

ΙΔΡΥΜΑ ΥΠΟΔΟΧΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΚΥΡΙΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΗΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΝΔΡΟΥΛΑΚΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ 36

ΟΔΗΓΟΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ

ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

<i>Ενότητες</i>	<i>Σελίδες</i>
1. Εισαγωγή	3
2. Μέρος Α΄ - Ανάπτυξη του Ανοιχτού Εκπαιδευτικού Πόρου (ΑΕΠ)	3
3. Μέρος Β΄ - Συναρμολόγηση και Αποκάλυψη των Ανοικτών Εκπαιδευτικών Πόρων (ΑΕΠ)	6

1. Εισαγωγή

Για τη δημιουργία ανοικτού εκπαιδευτικού περιεχομένου, στο πλαίσιο του έργου ΓΛΩΣΑΝΑΞ, τεκνοθετήσαμε την πολύ συνοπτική αλλά και πολύ σαφή προσέγγιση που υπάρχει στο: <https://www.wikihow.life/Make-an-Open-Educational-Resource> και η οποία, εκτός των άλλων προτείνεται και από τον ελληνικό Οργανισμό Ανοιχτών Τεχνολογιών - ΕΕΛΛΑΚ (eellak.gr): <https://elearn.ellak.gr/course/view.php?id=26>

Η πηγή που χρησιμοποιήσαμε είναι στα αγγλικά, επομένως τη μεταφράσαμε και προσαρμόσαμε στα ελληνικά για τις ανάγκες του έργου ΓΛΩΣΑΝΑΞ.

Το υλικό «Πώς να δημιουργήσετε έναν ανοιχτό εκπαιδευτικό πόρο (ΑΕΠ)» χωρίζεται σε δύο ενότητες (1. Ανάπτυξη του ΑΕΠ και 2, Συγκρότηση και αποκάλυψη του ΑΕΠ) και σε 10 επιμέρους βήματα.

2. Μέρος Α' - Ανάπτυξη του Ανοικτού Εκπαιδευτικού Πόρου (ΑΕΠ)

Τα πρακτικά βήματα αυτού του πρώτου μέρους είναι τα ακόλουθα οχτώ (8):

1. Ξεκινήστε δυναμικά την ιδέα σας και εμπλέξτε τη δημιουργικότητά σας

Θα δημιουργήσετε ανοιχτό εκπαιδευτικό περιεχόμενο, ξεκινώντας από μια ιδέα. Θα μπορούσε να είναι οτιδήποτε. Πάρτε αυτήν την ιδέα και αναποδογυρίστε την, δηλαδή επεξεργαστείτε την. Αναλογιστείτε: «Αυτή η ιδέα δεν θα λειτουργούσε ποτέ ως Χ...». στη συνέχεια αμφισβητήστε τον εαυτό σας και κάντε την να λειτουργήσει!

Ή, ακόμη, πάρτε μια γεννήτρια τυχαίων ιδεών (παραδείγματα εξερευνώνται παρακάτω, στο Βήμα 5). Σκεφτείτε αν η δραστηριότητά σας θα μπορούσε να πάρει έμπνευση από στοιχεία που βρίσκονται στους προτεινόμενους εδώ ή σε άλλους πόρους.

Εναλλακτικά, κοιτάξτε γύρω σας και βρείτε ένα τυχαίο αντικείμενο, π.χ. ένα κουτάλι, και εφαρμόστε το στη μαθησιακή δραστηριότητα που έχετε κατά νου, π.χ. πολιτισμική ανάλυση και σύγκριση μέσω της χρήσης μαχαιροπίρουνων ενός πολιτισμού ή ποίηση για κοινά αντικείμενα, που εκτίθενται στο σχήμα τους για να δημιουργήσουν ενδιαφέροντα έργα τέχνης.

2. Επιλέξτε μια κατάλληλη πλατφόρμα

Όταν δημιουργείτε έναν ΑΕΠ, πρέπει να σκεφτείτε όχι μόνο την καταλληλότητα της πλατφόρμας παράδοσης για την αρχική προβλεπόμενη χρήση του περιεχομένου, αλλά και την καταλληλότητά της για μελλοντική (επανα)χρήση. Η παράδοση πρέπει να είναι «ανοιχτή», δηλαδή ελεύθερα

προσβάσιμη, χωρίς προστασία με κωδικό πρόσβασης, και ιδανικά επεξεργάσιμη (τουλάχιστον, με δυνατότητα αντιγραφής).

Δεν χρειάζεται να δημιουργείτε πάντα έναν νέο ιστότοπο: θα μπορούσατε να αναπτύξετε και να ανεβάσετε ένα έγγραφο με βάση το κείμενο, να δημιουργήσετε μια τράπεζα νέων εικόνων σε έναν υπάρχοντα χώρο, να επεξεργαστείτε έναν υπάρχοντα χώρο, όπως ένα wiki, να δημιουργήσετε έναν κλειστό πόρο αλλά να μοιραστείτε πώς τον δημιουργήσατε ανοιχτά μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης ή θα μπορούσατε να αναπτύξετε μια νέα ιστοσελίδα. Αυτά είναι μόνο μερικά παραδείγματα.

3. Δώστε στον εαυτό σας άφθονο χρόνο

Οι καλοί πόροι μάθησης συχνά απαιτούν πολύ χρόνο για να αναπτυχθούν μέσω του αναστοχασμού και της αναζήτησης περιεχομένου. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τους ΑΕΠ, καθώς η εύρεση ανοικτού περιεχομένου (ή η δημιουργία των δικών σας εικόνων, κειμένων κ.λπ.) μπορεί να πάρει πολύ χρόνο. Ωστόσο, αξίζει τον κόπο.

Συχνά θα βρεθείτε σε κάτι νέο και απροσδόκητο κατά τη διάρκεια του ταξιδιού ανάπτυξής σας. Με τη σειρά του, αυτό μπορεί να σας εμπνεύσει να αποφασίσετε να αλλάξετε εντελώς αυτό που είχατε αρχικά στο μυαλό σας. Μην ανησυχείτε, απλώς προχωρήστε! Ο χρόνος που είχατε αφιερώσει μέχρι τότε δεν πήγε χαμένος, σας βοήθησε να επιτύχετε το νέο και συναρπαστικό σας σχέδιο.

4. Μη φοβάστε ό,τι δεν έχετε δοκιμάσει ακόμα

Τα πράγματα μπορεί να φαίνονται τρομακτικά, αλλά μετά από μια ψύχραιμη ματιά, μπορείτε να βάλετε λουλούδια μέσα! Να είστε έτοιμοι/ες να αναλάβετε ρίσκα και να δοκιμάσετε κάτι καινούργιο. Δεν έχετε τίποτα να χάσετε, αλλά πολλά να κερδίσετε από το να δοκιμάσετε μια νέα ιδέα.

5. Αναζήτηση και εμπύθιση

Οι πόροι μάθησης είναι παντού, όπως και οι ιδέες για αρχάριους/ες ή πιο προχωρημένους/ες. Βουτήξτε στα βαθιά και βυθιστείτε πλήρως σε διαφορετικούς χώρους και πόρους. Για έμπνευση και πιθανή εύρεση περιεχομένου, δείτε τις ακόλουθες ιδέες:

- Ιστολόγια (blogs)
- Λίστες αλληλογραφίας
- Ιστότοποι Stumble Upon
- Μαζικά Ανοικτά Online Μαθήματα (MOOCs)
- Τράπεζες περιεχομένου Ανοικτών Εκπαιδευτικών Πόρων και Βιβλιοθήκες Περιεχομένου και μηχανές αναζήτησης
- Πόροι Creative Commons
- Άρθρα στο διαδίκτυο
- Μέσα κοινωνικής δικτύωσης

... κ.λπ. κ.λπ. (συχνά το πρώτο άλμα είναι το πιο δύσκολο, μετά είναι πολύ διασκεδαστικό!)

6. Ανακύκλωση, επανακατεύθυνση, επαναχρησιμοποίηση

Μη νιώθετε ότι πρέπει να φτιάξετε τα πάντα από την αρχή. Υπάρχουν πολλές εξαιρετικές ιδέες και πόροι εκεί έξω, διαθέσιμοι για χρήση σε ένα νέο πλαίσιο. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι το περιεχόμενο μπορεί να χρησιμοποιηθεί με διάφορους τρόπους:

Εάν αποτελεί μέρος της βασικής δραστηριότητας, το περιεχόμενο ανοιχτής πρόσβασης μπορεί να εξαχθεί και να επαναχρησιμοποιηθεί άμεσα, μερικώς ή απλώς να αποτελέσει πηγή έμπνευσης.

Υπάρχει επίσης η δυνατότητα χρήσης ή καθοδήγησης σε άλλο περιεχόμενο εκτός τραπεζών και βιβλιοθηκών περιεχομένου ή υλικού που δημιουργήθηκε με Creative Commons, υπό την προϋπόθεση ότι έχετε λάβει την άμεση άδεια του/της δημιουργού για να το χρησιμοποιήσετε σε αυτό το πλαίσιο (και δεν είναι καθόλου κακό να το ζητήσετε).

Ωστόσο, εάν το περιεχόμενο είναι συμπληρωματικό της βασικής δραστηριότητας (για παράδειγμα, το περιεχόμενο που υποδεικνύεται δεν απαιτείται απαραίτητα να διαθέτει και άδεια Creative Commons (ωστόσο, εάν αναμένονται μεγάλοι αριθμοί επισκεψιμότητας, όπως για χρήση σε ένα MOOC, είναι ευγενικό και προσεκτικό να ενημερώσετε τον/τη δημιουργό, καθώς θα μπορούσε να βρίσκεται σε έναν προσωπικά φιλοξενούμενο διακομιστή.)

7. Να είστε προσεκτικοί/ές με το τι ανοίγετε

Δεν είναι όλα στο διαδίκτυο ανοιχτοί πόροι. Μόνο και μόνο επειδή φαίνονται ανοιχτοί, δεν σημαίνει ότι υπάρχει ανοιχτή άδεια χρήσης. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τις εικόνες, όπου η εικόνα μπορεί να βρεθεί σε πολλά μέρη με διαφορετικές άδειες χρήσης. Είναι σημαντικό να προσπαθήσετε να βρείτε την αρχική εικόνα (ή τουλάχιστον να δείξετε ότι καταβάλατε κάθε δυνατή προσπάθεια για να τη βρείτε) αντί να επιλέξετε απλώς την έκδοση με την πιο ανοιχτή αναφορά! Σε περίπτωση αμφιβολίας, δοκιμάστε μια διαφορετική εικόνα.

Ξεκινήστε από μια θέση ανοιχτού. Η χρήση μηχανών αναζήτησης Creative Commons για την προέλευση εικόνων όπου δεν κατέχετε προσωπικά την άδεια χρήσης διευκολύνει την ανάπτυξη ανοιχτού περιεχομένου (αν και επιβάλλεται να ελέγχετε ξανά τις άδειες χρήσης για να είστε σίγουροι/ες!).

Ρίξτε μια προσεκτική ματιά στη συγκεκριμένη άδεια χρήσης του περιεχομένου, για παράδειγμα, την άδεια share-alike, η οποία ορίζει ότι πρέπει να χρησιμοποιήσετε την ίδια ακριβώς άδεια χρήσης για το τελικό έργο στο οποίο ενσωματώνεται ο πόρος.

8. Θυμηθείτε: αναφορά, αναφορά, αναφορά

Εάν κάποιος/α έχει αφιερώσει χρόνο για να δημιουργήσει έναν (ανοιχτό) πόρο, αναγνωρίστε την προσπάθειά του/της μέσω της αναφοράς σας σε αυτόν τον πόρο! Ακόμα κι αν δεν στοιχειοθετείται απαίτηση της άδειας χρήσης, είναι μια καλή συνήθεια που πρέπει να αναπτύξετε και ένας ωραίος τρόπος να πείτε «ευχαριστώ». Διευκολύνει επίσης τη χρήση του πόρου από άλλους/ες μετά από εσάς.

2. Μέρος Β' - Συναρμολόγηση και Αποκάλυψη των Ανοικτών Εκπαιδευτικών Πόρων (ΑΕΠ)

9. Συναρμολογήστε τα επίπεδα των ΑΕΠ σας

Έχετε λοιπόν βυθιστεί σε συναρπαστικούς πόρους, έχετε εμπνευστεί, έχετε μια λίστα περιεχομένου προς χρήση... τώρα το μόνο που έχετε να κάνετε είναι να το συνδέσετε με το όραμά σας για τη μαθησιακή δραστηριότητα, εφαρμόζοντας όλα τα βήματα και τις γνώσεις που αποκτήσατε προηγουμένως. Και πάλι, αφήστε στον εαυτό σας άφθονο χρόνο!

10. Διαμορφώστε τον νεοδημιουργημένο σας ΑΕΠ ως ελεύθερο και ανοιχτό

Μην ξεχάσετε να εφαρμόσετε μια ανοιχτή άδεια χρήσης σε ό,τι παράγετε. Το [Creativecommons.org](https://creativecommons.org) σας βοηθά να δημιουργήσετε μια κατάλληλη άδεια χρήσης CC για το περιεχόμενό σας, η οποία μπορεί να ενσωματωθεί στον πόρο σας σε πολλές διαφορετικές μορφές. Η εμφάνιση ενός σήματος ανοιχτής άδειας χρήσης υποδηλώνει σε άλλους/ες χρήστες/ριες ότι το περιεχόμενό σας αποτελεί μέρος μιας αναπτυσσόμενης κοινότητας ανοιχτών πρακτικών και πόρων. Υπέροχα!

Συμβουλές

Μην περιορίζετε από αυτό που βλέπετε. Αφήστε μια ιδέα να ανθίσει. Συνδυάστε ιδέες και δοκιμάστε υπάρχοντες πόρους σε νέα πλαίσια - δεν υπάρχει όριο σε αυτό που μπορεί να επιτευχθεί, μόνο η δική σας φαντασία.

Μοιραστείτε το ταξίδι σας. Εάν πέσετε πάνω σε έναν χρήσιμο πόρο ή δημιουργήσατε μια συμβουλή, προσθέστε την στις πηγές που χρησιμοποιήσατε, ώστε να μπορούν να τη δουν και να την αξιοποιήσουν και άλλοι/ες!

Πράγματα που θα χρειαστείτε

- Έναν/μία (+) ενθουσιώδη εκπαιδευτικό
- Σύνδεση στο διαδίκτυο (η δημιουργία ΑΕΠ μπορεί να επιτευχθεί χωρίς ψηφιακό υλικό, αλλά αυτό καθιστά την περαιτέρω κοινοποίηση πιο δύσκολη)
- Μία ή περισσότερες ψηφιακές πλατφόρμες
- Μια επιλογή (συνδέσμων προς) ψηφιακό υλικό, π.χ. μηχανές αναζήτησης, ιστότοπους, τράπεζες υλικού...